

Briuselis, 2020 04 28
COM(2020) 169 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Komisijos aiškinamasis komunikatas dėl apskaitos ir prudencinių taisyklių sistemų
taikymo siekiant ES bankams sudaryti palankesnes skolinimo sąlygas**

Parama įmonėms ir namų ūkiams COVID-19 pandemijos metu

Komisijos aiškinamasis komunikatas dėl apskaitos ir prudencinių taisyklių sistemų taikymo siekiant ES bankams sudaryti palankesnes skolinimo sąlygas

Parama įmonėms ir namų ūkiams COVID-19 pandemijos metu

1. Įvadas ir aplinkybės

Smarkus ekonominis sukrėtimas dėl COVID-19 pandemijos ir išskirtinės šios ligos plitimo valdymo priemonės turi didelį poveikį tiek ekonominei pasiūlai, tiek paklausai. Įmonės susiduria su tokiais sunkumais kaip tiekimo grandinių sutrikdymas, laikinas uždarymas ir sumažėjusi paklausa, o namų ūkiams kyla nedarbo ir pajamų sumažėjimo problema.

Artimiausiais mėnesiais ekonomikos susitraukimas bus juntamas skaudžiausiai. Kad namų ūkiai ir mokios įmonės galėtų atlaikyti šį ekonominės veiklos sulėtėjimą ir jo nulemtą likvidumo trūkumą, jiems turėtų būti teikiama parama.

1.1. Bankų vaidmuo mažinant ekonominį COVID-19 poveikį

Kitaip nei pasaulinė finansų krizė, COVID-19 protrūkio sukeltas ekonominis sukrėtimas neprasideda nei bankų sektoriuje, nei apskritai finansų sistemoje. Šiandien ES bankai yra daug atsparesni nei 2008 m. Kapitalo pakankamumo rodikliai ir likvidumo atsargos labai pagerėjo, o bankų svertas ir priklausomybė nuo trumpalaikio finansavimo sumažėjo. Kaip parodė testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kurį koordinuoja Europos bankininkystės institucija (EBI), ES bankų sektorius yra pakankamai atsparus, kad atlaikytų didelį nuosmukį pagal įvairius scenarijus. O ir visa finansų sistema gerai atsilaikė nepalankiomis sąlygomis, susijusiomis su Covid-19 krize.

Nors bankams neigiamą poveikį neišvengiamai taip pat darys jų klientų patiriami sunkumai ir padidėjęs finansų rinkų kintamumas, **dėl savo tvirtumo Sąjungos bankai turėtų sugebėti atlikti svarbų vaidmenį valdant COVID-19 sukeltą ekonominį sukrėtimą ir rengiantis greitam atsigavimui.** Šį vaidmenį bankai gali atlikti išlaikydami kredito srautą labiausiai nukentėjusiems savo klientams, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI).

Sąjungos, valstybių narių ir tarptautinės viešosios institucijos ir įstaigos ėmėsi skubių ir ryžtingų veiksmų siekdamos bankams suteikti reikiamų priemonių, kad lėšos būtų veiksmingai nukreipiamos įmonėms ir namų ūkiams.

- Centriniai bankai padidino likvidumo paramą bankams, kad paskatintų bankų skolinimą tiems, kurie labiausiai nukentėjo nuo COVID-19 krizės, ir išplėtė turto pirkimo programas, kad užtikrintų dar palankesnes finansavimo sąlygas visiems ekonomikos sektoriams.

- ES bankų priežiūros institucijos bankams suteikė laikiną kapitalo, likvidumo ir veiklos paramą, siekdamas užtikrinti, kad jie galėtų toliau atlikti savo vaidmenį finansuojant realiąją ekonomiką sudėtingesnėmis aplinkybėmis¹. Be to, tarptautiniu lygmeniu Bazelio bankų priežiūros komitetas (BBPK) paskelbė, kad tarptautiniu mastu sutartas galutinis terminas, iki kurio turi būti įgyvendinti galutiniai susitarimo „Bazelis III“ standartai, atidedamas vieniems metams², kad būtų atlaisvinti bankų ir priežiūros institucijų veiklos pajėgumai, ir sutiko leisti bankams lanksčiau pereiti prie tikėtinų kredito nuostolių apskaitos reguliavimo, kad būtų apribotas poveikis jų reguliuojamajam kapitalui³.
- Užtikrindama suderintą ES atsaką į ekonominį COVID-19 krizės poveikį⁴, Europos Komisija pasinaudojo visomis valstybės pagalba⁵ ir Stabilumo ir augimo pakto⁶ sistemose numatytomis lankstumo galimybėmis, kad sudarytų valstybėms narėms sąlygas imtis ryžtingų ir suderintų fiskalinių atsakomųjų veiksmų. Pasinaudodamos šiomis lankstumo galimybėmis, valstybės narės įgyvendino paramos priemonės, visų pirma kaip vyriausybės remiamas paskolų garantijas arba mokėjimų atidėjimo schemas (moratoriumus), kurios skatina bankus toliau skolinti esant dabartiniams netikrumui ir sumažina tiesioginį finansinį spaudimą įmonėms ir namų ūkiams.

Šiomis visapusiškomis pinigų politikos, reguliavimo ir fiskalinėmis priemonėmis bankams suteikiama reikiamų išteklių ir lankstumo, kad jie galėtų per COVID-19 krizę remti ES ekonomiką. Atlaisvintą kapitalą ir likvidumą atsižvelgdami į prudencinius principus bankai dabar turi panaudoti, kad nukreiptų lėšas toms įmonėms ir privatiems namų ūkiams, kuriems staigus ekonominės veiklos susitraukimas daro tiesioginį poveikį. Taip galima apriboti žalą ES ekonomikai ir užtikrinti, kad ekonomikos atsigavimas prasidėtų greičiau ir būtų stipresnis.

Komisija pripažįsta ir palankiai vertina bankų pastangas padėti namų ūkiams ir įmonėms įveikti šią precedento neturinčią krizę⁷. Dėl krizės masto tikimasi, kad bankų

¹ Žr., pavyzdžiui, kovo 12 d. ECB paskelbtas priemonės čia:

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200312~43351ac3ac.en.html>.

² Žr. 2020 m. kovo 27 d. pranešimą spaudai „Governors and Heads of Supervision announce deferral of Basel III implementation to increase operational capacity of banks and supervisors to respond to Covid-19“, kurį galima rasti čia: <https://www.bis.org/press/p200327.htm>.

³ Žr. 2020 m. balandžio 3 d. pranešimą spaudai „Basel Committee sets out additional measures to alleviate the impact of Covid-19“, kurį galima rasti čia: <https://www.bis.org/press/p200403.htm>.

⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos investicijų bankui ir Euro grupei „Suderintas ekonominis atsakas į COVID-19 protrūkį“, COM(2020) 112 *final*, 2020 3 13.

⁵ Komisijos komunikatas „Laikinoji valstybės pagalba priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“, COM(2020) 1863 *final*, 2020 3 19, su pakeitimais, padarytais dokumentu COM(2020) 2215 *final*, 2020 4 3.

⁶ Komisijos komunikatas Tarybai dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo, COM(2020) 123 *final*, 2020 3 20.

⁷ Visų pirma bankai ir nacionalinės bankų asociacijos atidėjo nuomos mokėjimus pažeidžiamoms šeimoms, įmonių paskolų grąžinimą ir išperkamosios nuomos sutarčių įgyvendinimą, taip pat vartojimo paskolų grąžinimą klientams, nukentėjusiems nuo COVID-19. Bankai taip pat suteikė nedelsiant prieinamų papildomų kredito linijų MVĮ ir savarankiškai dirbantiems asmenims ir paankstino bedarbio pašalpų mokėjimą. Bankai taip pat atlieka labai svarbų vaidmenį nagrinėjant paraiškas dėl skatinamųjų paskolų, susijusių su COVID-19, ir jas suteikiant. Be to, bankai padidino bekontakčių mokėjimų ribą, kad vartotojams ir mažmenininkams būtų lengviau užtikrinti saugius mokėjimo būdus.

sektorius ir visa finansų sistema visapusiškai prisidės prie atsakomųjų viešosios politikos priemonių. Ekonominius iššūkius, kylančius dėl COVID-19 pandemijos, galima įveikti tik glaudžiai bendradarbiaujant viešiesiems ir privatiesiems subjektams. Europos Parlamentas balandžio 17 d. rezoliucijoje⁸ pabrėžė, kad per šią krizę bankų sektorius turėtų atlikti aktyvų vaidmenį, o ES finansų ministrai balandžio 16 d. priimtame pareiškime⁹ paragino bankų sektorių remti namų ūkius ir įmones, nukentėjusius nuo COVID-19 protrūkio, kad būtų užtikrintas veiklos tęstinumas.

1.2. Reglamentavimo sistemos lankstumas per COVID-19 krizę

Bankų veiklos reglamentavimo sistema suteikia didelę veiksmų laisvę viešojo ir privačiojo sektorių iniciatyvoms, kuriomis siekiama skatinti tolesnį skolinimą nuo COVID-19 krizės nukentėjusiems klientams, kartu laikantis apdairaus požiūrio. Komisija bankus ragina, siekiant remti ES ekonomiką išskirtinėmis COVID-19 protrūkio aplinkybėmis, pasinaudoti visomis lankstumo galimybėmis, numatytomis galiojančiose apskaitos¹⁰ ir pradžininėse¹¹ taisyklėse. Jei finansinė būklė kitaip neblogėja, vien tik paramos priemonių, skirtų trumpalaikiams likvidumo poreikiams patenkinti, taikymas neturėtų automatiškai lemti griežtesnės apskaitos ar pradžininės tvarkos taikymo.

Be to, siekiant stebėti COVID-19 krizės poveikį ES ekonomikai ir sudaryti pagrindą atspariam bankų sektoriui, **labai svarbu, kad bankai ir toliau tiksliai, nuosekliai ir skaidriai vertintų riziką.** Tai reiškia, kad bankai ir toliau turi nustatyti atvejus, kai skolininkai gali susidurti su finansiniais sunkumais, kurie galėtų turėti įtakos jų sugebėjimui grąžinti paskolas ilgesniu laikotarpiu. Bankai taip pat turi toliau taikyti patikimus kreditavimo ir kliento pažinimo standartus, kaip reikalaujama ES teisės aktais.

1.3. Suderinto atsako poreikis

Komunikate dėl suderinto ekonominio atsako į COVID-19 protrūkį¹² Komisija paragino už pradžinines ir apskaitos priemones atsakingas institucijas išsamiau nurodyti, kaip geriausiai pasinaudoti galiojančioje reglamentavimo sistemoje numatytomis lankstumo galimybėmis. EBI¹³, Europos Centrinio Banko priežiūros valdyba (ECB)¹⁴, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA)¹⁵ ir Europos audito

⁸ 2020 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl suderintų ES veiksmų kovojant su COVID-19 pandemija ir jos padariniais (2020/2616(RSP)).

⁹ ES finansų ministrų pareiškimas dėl tolesnio bankų skolinimo ir gerai veikiančio draudimo sektoriaus išlaikymo tęsiantis COVID-19 pandemijai, 2020 m. balandžio 16 d.

¹⁰ 2016 m. lapkričio 22 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/2067, kuriuo dėl 9-ojo tarptautinio finansinės atskaitomybės standarto iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1126/2008, priimančias tam tikrus tarptautinius apskaitos standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002.

¹¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžininių reikalavimų kredito įstaigoms ir 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros.

¹² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos Centriniam Bankui, Europos investicijų bankui ir Euro grupei „Suderintas ekonominis atsakas į COVID-19 protrūkį“, COM(2020) 112 *final*, 2020 3 13.

¹³ Žr. 2020 m. kovo 25 d. EBI pareiškimą „Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures“.

¹⁴ Žr. 2020 m. kovo 20 d. pranešimą spaudai „ECB priežiūros valdyba bankams suteikia daugiau lankstumo galimybių reaguojant į koronavirusą“ ir prie jo pridėtus dažnai užduodamus klausimus.

priežiūros įstaigų komitetas (CEAOB)¹⁶ išaiškino, kaip naudojantis dabartinėse apskaitos ir prudencinių taisyklių sistemose įtvirtintomis pakankamomis lankstumo galimybėmis galima patikimai, bet be trikdymo valdyti išskirtines priemones, kurių imtasi reaguojant į šią precedento neturinčią situaciją. Komisija taip pat palankiai vertina naujausius BBPK¹⁷ ir Tarptautinių apskaitos standartų valdybos (TASV) pranešimus¹⁸.

Siekiant užtikrinti kuo didesnę aiškumą ir vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje, būtina, kad visos institucijos, nurodydamos, kaip pasinaudoti jų atitinkamose taisyklėse įtvirtintomis lankstumo galimybėmis, ir toliau veiktų darniai ir nuosekliai. Bendras taisyklių sąvadas taikomas visiems ES bankams ir dėl pandemijos sukkelto sukrėtimo taisyklės atskirose valstybėse narėse neturėtų būti pradėtos taikyti skirtingai. Pavyzdžiui, dėl COVID-19 suteiktas garantijas arba mokėjimų moratoriumus, kuriems būdingos tos pačios savybės, priežiūros institucijos visoje Sąjungoje turėtų traktuoti vienodai. Užtikrinant nuoseklų naudojimąsi taisyklėse numatytais lankstumo galimybėmis padedama išsaugoti bendrosios rinkos vientisumą, kuris yra labai svarbus, kad atsigavimas būtų spartesnis. Komisija prašo EBI įvertinti, kaip reaguojant į COVID-19 krizę suteiktos valstybės garantijos turėtų būti traktuojamos rizikos mažinimo tikslais, ir prireikus pateikti papildomų gairių.

Priimdamos kelias paramos priemones ES ir nacionalinės valdžios institucijos veiksmingai pasinaudojo taisyklėse numatytais lankstumo galimybėmis, kad būtų kuo labiau padidinti bankų skolinimo pajėgumai. Priežiūros institucijos leido bankams laikinai pasinaudoti likvidumo ir kapitalo rezervais, o nacionalinės paskirtosios institucijos sumažino kelis makroprudencinio kapitalo rezervo reikalavimus, *de facto* panaikindamos reguliavimo suvaržymus ir taip atlaisvindamos didelę kapitalo dalį. Tai sveikintinos paramos priemonės, kurios atspindi prudencinių rezervų suformavimo loginį pagrindą ir tai, kad svarbu leisti juos atlaisvinti, kad būtų užtikrinta galimybė prireikus jais pasinaudoti. Bankai turėtų naudoti kapitalo rezervus, kad galėtų toliau skolinti realiajai ekonomikai, o rinkos dabartinėmis aplinkybėmis neturėtų jų naudojimo stigmatizuoti. Komisija ragina ESRV koordinuoti ES masto požiūrį į makroprudencinių rezervų naudojimą krizės ir atsigavimo etapais.

Siekiant užtikrinti, kad bankai galėtų atlikti esminį savo vaidmenį remiant ES ekonomiką per COVID-19 krizę, ir dabartinėmis sąlygomis šiuo klausimu suteikti kuo daugiau tikrumo, šiuo komunikatu patvirtinamos lankstumo galimybės, kurias akcentavo EBI¹⁹, ECB²⁰, ESMA²¹ ir CEAOB²², taip pat BBPK²³ ir TASV²⁴. Šiame

¹⁵ Žr. 2020 m. kovo 25 d. ESMA pareiškimą „Statement on Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9“.

¹⁶ Žr. 2020 m. kovo 25 d. CEAOB pareiškimą „Statement emphasising areas that are of high importance in view of Covid-19 impact on audits of financial statements“.

¹⁷ Žr. 2020 m. balandžio 3 d. BBPK dokumentą „Measures to reflect the impact of Covid-19“.

¹⁸ Žr. 2020 m. kovo 27 d. TASV pareiškimą dėl 9-ojo TFAS ir Covid-19 „Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic“.

¹⁹ Žr. 2020 m. kovo 25 d. EBI pareiškimą „Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures“; [2020 m. balandžio 2 d. EBI gaires dėl teisės aktų pagrindu ir ne teisės aktų pagrindu atsižvelgiant į COVID-19 krizę taikomų paskolų mokėjimų moratoriumų](#).

²⁰ Žr. 2020 m. kovo 20 d. ECB priežiūros valdybos DUK apie ECB priežiūrinės priemonės reaguojant į koronavirusą; 2020 m. balandžio 1 d. ECB priežiūros valdybos raštą svarbioms įstaigoms „IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic“.

komunikate primenami pagrindiniai tų institucijų paskelbtų gairių bruožai, siekiant sustiprinti bendrą įsipareigojimą nuosekliai ir darniai naudotis Sąjungos reglamentavimo sistemoje įtvirtintomis lankstumo galimybėmis (2 ir 3 skirsniai). Komunikate taip pat pabrėžiamas esminis vaidmuo, kurį, kaip tikimasi, ES bankų sektorius kartu su viešuoju sektoriumi atliks ribojant COVID-19 krizės ekonominį poveikį, taip pat skatinant greitą atsigavimą po krizės, ir nurodomos sritys, kuriose bankai raginami veikti atsakingai (4 skirsnis). Galiausiai komunikate pabrėžiama, kad reikia konkrečių prudenčios sistemos aspektų tikslingų pakeitimų, siekiant kuo labiau padidinti bankų pajėgumą toliau skolinti įmonėms ir namų ūkiams, kartu stebint, ar bankai naudoja atlaisvintus išteklius kreditams teikti (5 skirsnis).

2. 9-ajame TFAS „Finansinės priemonės“ numatytas lankstumas

Finansinio stabilumo tarybos (FST) ir G 20 prašymu TASV nustatė labiau į ateitį orientuotą požiūrį į atidėjinių paskolų nuostoliams padengti sudarymą pagal 9-ąjį tarptautinį finansinės atskaitomybės standartą (TFAS). 9-asis TFAS parengtas pasimokius iš patirties, įgytos per pastarąją finansų krizę, kai daugelis bankų turėjo per mažai atidėjinių, kad galėtų padengti nuostolius paskolų gavėjams neįvykdžius įsipareigojimų. Išsakytas susirūpinimas, kad dėl tikėtinų kredito nuostolių metodo taikymo pagal 9-ąjį TFAS automatiškai staiga labai padidėtų bankų atidėjiniai paskolų nuostoliams padengti, o tai savo ruožtu sumažintų jų pajėgumą skolinti klientams.

Taikant tikėtinų kredito nuostolių metodą pagal 9-ąjį TFAS reikia priimti sprendimą ir elgtis lanksčiai. Kaip nurodė TASV, tokiomis išskirtinėmis aplinkybėmis, kaip COVID-19 krizė, bankai (ir kitos bendrovės) atidėjinių dydžiui nustatyti neturėtų mechaniškai taikyti savo esamų tikėtinų kredito nuostolių metodų. Komisija tikisi, kad bankai visapusiškai pasinaudos 9-ajame TFAS numatyta galimybe priimti sprendimą ir elgtis lanksčiai, kad sušvelnintų bet kokį nepagrįstą COVID-19 krizės poveikį savo atidėjiniams, skirtiems tikėtiniems kredito nuostoliams padengti, nepakenkdami investuotojų pasitikėjimui.

Reikšmingo kredito rizikos padidėjimo vertinimas

Bankų atliekamas reikšmingo kredito rizikos padidėjimo vertinimas turėtų būti grindžiamas likusiu atitinkamo finansinio turto galiojimo laikotarpiu. COVID-19 krizės nulemtas staigus betarpiškas įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės padidėjimas, kuris turėtų būti laikinas, neturėtų reikšmingai padidinti įsipareigojimų neįvykdymo per finansinių priemonių galiojimo laikotarpį tikimybės. Todėl dėl jo neturėtų reikšmingai padidėti kredito rizika, palyginti su tikėtina įsipareigojimų neįvykdymo tikimybe per ateinančius dvylika mėnesių.

²¹ Žr. 2020 m. kovo 25 d. ESMA pareiškimą „Statement on Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9“.

²² Žr. 2020 m. kovo 25 d. CEAOB pareiškimą „Statement emphasising areas that are of high importance in view of Covid-19 impact on audits of financial statements“.

²³ Žr. 2020 m. balandžio 3 d. BBPK dokumentą „Measures to reflect the impact of Covid-19“.

²⁴ Žr. 2020 m. kovo 27 d. TASV pareiškimą dėl 9-ojo TFAS ir Covid-19 „Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic“.

Vertindami, ar kredito rizika reikšmingai padidėjo, bankai turėtų skirti pakankamai dėmesio scenarijams, pagrįstiems ilgalaikėmis stabiliomis makroekonominėmis perspektyvomis. 9-ajame TFAS, kad būtų galima įvertinti, ar kredito rizika reikšmingai padidėjo, daroma nuoroda į momentą (finansinių ataskaitų datą). Turint omenyje unikalų COVID-19 krizės pobūdį, bankams sunku gauti pakankamai pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kad būtų galima parengti patikimus į ateitį orientuotus scenarijus reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti. Užuo paprasčiausiai ekstrapoliavę dabartinį netikrumą ateinančiais metais, bankai turėtų pakankamai dėmesio skirti scenarijams, pagrįstiems ilgalaikėmis stabiliomis makroekonominėmis perspektyvomis, kaip rekomendavo ECB²⁵. ECB svarbioms įstaigoms skirtame rašte išdėstė, kaip jos turėtų naudoti ECB tarnybų makroekonominės projekcijas pagal 9-ąją TFAS vertindamos reikšmingą kredito rizikos padidėjimą ir sudarydamos atidėjinius tikėtiniems kredito nuostoliams padengti²⁶.

Moratoriumų taikymas ir pakeitimų bei reikšmingo kredito rizikos padidėjimo nustatymas

Mažai tikėtina, kad laikinos paramos priemonės, susijusios su COVID-19 krize, pavyzdžiui, privatieji arba valstybiniai moratoriumai, būtų laikomos esminiais pakeitimais pagal 9-ąją TFAS²⁷. Bankai turėtų atlikti kiekybinį ir kokybinį vertinimą ir atsižvelgti į konkrečias moratoriumų ypatybes, kad nustatytų, ar dėl moratoriumų būtų padarytas „pakeitimas“ pagal 9-ąją TFAS arba ar pakeitimas būtų „esminis“ ir dėl to būtų nutrauktas paskolos pripažinimas. Komisija pritaria ESMA pareiškimui, kad jei paramos priemonės yra laikinos ir susijusios su COVID-19 protrūkiu ir jei grynoji ekonominė paskolos vertė reikšmingai nesumažėja, mažai tikėtina, kad pakeitimai bus esminiai.

Vien dėl to, kad paskoloms pradėti taikyti privatieji arba valstybiniai moratoriumai, neturėtų būti automatiškai laikoma, kad paskolų kredito rizika reikšmingai padidėjo. Moratoriumai iš naujo nustato datą, nuo kurios turėtų būti skaičiuojamos skolininkų pradelstos dienos²⁸. Todėl moratoriumai turi įtakos prieš 30 dienų pasibaigusio termino atmetamai prielaidai, kad kredito rizika reikšmingai padidėjo, taip pat prieš 90 dienų pasibaigusio termino atmetamai prielaidai, kad skolininkas neįvykdė įsipareigojimų. Tačiau paskolos, kurios buvo veiksnios iki COVID-19 krizės ir kurioms taikomas laikinas privatusis arba valstybinis moratoriumas, automatiškai neturėtų lemti daug didesnių tikėtinų atidėjinių tikėtiniems kredito nuostoliams padengti pagal 9-ąją TFAS.

Kovo 25 d. EBI ir ESMA paskelbtuose pareiškimuose²⁹ paaiškinta, kad dėl paramos priemonių kredito rizika pagal 9-ąją TFAS automatiškai reikšmingai nepadidėja. Be to,

²⁵ Žr. 2020 m. kovo 20 d. pranešimą spaudai „ECB priežiūros valdyba bankams suteikia daugiau lankstumo galimybių reaguojant į koronavirusą“ ir prie jo pridėtus dažnai užduodamus klausimus.

²⁶ Žr. 2020 m. balandžio 1 d. ECB raštą svarbioms įstaigoms „IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic“.

²⁷ Kaip apibrėžta 9-ojo TFAS 5.4.3 straipsnyje (2016 m. lapkričio 22 d. Komisijos reglamento (ES) 2016/2067 priedas).

²⁸ Žr. EBI gaires dėl kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties taikymo, kurias galima rasti čia: [https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1721448/3277edae-6577-4e25-b565-a08ec2b13194/Guidelines%20on%20default%20definition%20\(EBA-GL-2016-07\)_LT.pdf](https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/1721448/3277edae-6577-4e25-b565-a08ec2b13194/Guidelines%20on%20default%20definition%20(EBA-GL-2016-07)_LT.pdf).

²⁹ Žr. <https://eba.europa.eu/eba-provides-clarity-banks-consumers-application-prudential-framework-light-covid-19-measures> ir https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma32-63-951_statement_on_ifrs_9_implications_of_covid-19_related_support_measures.pdf.

kovo 27 d. TASV paskelbė dokumentą dėl 9-ojo TFAS taikymo atsižvelgiant į COVID-19 krizę, kuriame patvirtino 9-ajame TFAS numatytas lankstumo galimybes ir padarė aiškias nuorodas į ECB, EBI ir ESMA pareiškimus³⁰. Komisija pritaria įvairiems institucijų pareiškimams, kad jei paramos priemonės yra laikinos ir susijusios su COVID-19 krize, mažai tikėtina, kad pakeitimai bus esminiai.

Paskolų garantijų naudojimas ir atidėjinių tikėtiniams kredito nuostoliams padengti sudarymas pagal 9-ąjį TFAS

Paskolų garantijos nei padidina, nei sumažina skolininko įsipareigojimų neįvykdymo riziką, bet jos sumažina kredito nuostolių sumą, jei skolininkas faktiškai neįvykdo įsipareigojimų. Kai vyriausybė ar kitas subjektas skolininkams teikia garantijas dėl banko paskolų, į šias paskolų garantijas bankai turi atsižvelgti apskaičiuodami tikėtino kredito nuostolio sumą. Todėl tikėtinų kredito nuostolių suma bus mažesnė, nes dalis nuostolių bus kompensuojama pasinaudojant garantija.

Bankai turėtų pateikti išvalgią informaciją apie tikėtinų kredito nuostolių nustatymą pagal 9-ąjį TFAS, įskaitant informaciją apie neigiamus scenarijus. Aiškinamajame rašte bankai taip pat turėtų atskleisti konkrečią apskaitos politiką, patvirtintą dėl COVID-19 krizės. Toks informacijos atskleidimas leidžia rinkos dalyviams atlikti informacija pagrįstus bankų kredito rizikos pozicijų vertinimus.

Tikimasi, kad atlikdami auditą išorės auditoriai atsižvelgs į BBPK, EBI³¹, ESMA³², ECB³³, TASV³⁴ ir šiame komunikate pateiktus pareiškimus. Tai reiškia, kad jie, rengdami savo audito nuomonę, turėtų atsižvelgti į bankų sprendimus ir į tai, kaip jie naudojami 9-ajame TFAS įtvirtintomis lankstumo galimybėmis. Kiti COVID-19 krizės padariniai teisės aktu nustatytam finansinių ataskaitų auditui bendrais bruožais aptariamais CEAOB pareškime³⁵.

Kapitalo reikalavimų reglamente numatyta pereinamojo laikotarpio nuostata

Bankai raginami įgyvendinti 9-ojo TFAS pereinamojo laikotarpio nuostatas, kurios sumažins atidėjinių tikėtiniams kredito nuostoliams padengti sudarymo pagal 9-ąjį TFAS poveikį bankų reguliuojamajam kapitalui³⁶. Kapitalo reikalavimų reglamente

³⁰ Žr. <https://cdn.ifrs.org/-/media/feature/supporting-implementation/ifrs-9/ifrs-9-ecl-and-coronavirus.pdf?la=en>

³¹ Žr. 2020 m. kovo 25 d. EBI pareiškimą „Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures“; [2020 m. balandžio 2 d. EBI gaires dėl teisės aktu pagrindu ir ne teisės aktu pagrindu atsižvelgiant į COVID-19 krizę taikomų paskolų mokėjimų moratoriumų.](#)

³² Žr. 2020 m. kovo 25 d. ESMA pareiškimą „Statement on Accounting implications of the COVID-19 outbreak on the calculation of expected credit losses in accordance with IFRS 9“.

³³ Žr. 2020 m. kovo 20 d. ECB priežiūros valdybos DUK apie ECB priežiūrinės priemonės reaguojant į koronavirusą; 2020 m. balandžio 1 d. ECB priežiūros valdybos raštą svarbioms įstaigoms „IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic“.

³⁴ Žr. 2020 m. kovo 27 d. TASV pareiškimą dėl 9-ojo TFAS ir Covid-19 „Accounting for expected credit losses applying IFRS 9 Financial Instruments in the light of current uncertainty resulting from the covid-19 pandemic“.

³⁵ Žr. 2020 m. kovo 25 d. CEAOB pareiškimą „Statement emphasising areas that are of high importance in view of Covid-19 impact on audits of financial statements“.

³⁶ ECB rekomenduoja visiems bankams, priklausantiems jo prudencinei kompetencijai, pasinaudoti pereinamojo laikotarpio nuostatomis ir pareiškė esąs pasirengęs laiku išnagrinėti visas gautas su tuo susijusias paraiškas, žr. 2020 m. kovo 20 d. DUK apie ECB priežiūrinės priemonės reaguojant į koronavirusą.

(KRR) išdėstytos pereinamojo laikotarpio nuostatos³⁷, kuriomis bankams leidžiama į savo bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą vėl įtraukti bet koki atidėjinių padidėjimą dėl tikėtinų kredito nuostolių apskaitos pagal 9-ąjį TFAS³⁸. Nuo 2018 m. antrojo ketvirčio pereinamojo laikotarpio nuostatomis ES pasinaudojo tik 56 % ES bankų³⁹. Euro zonoje šia galimybe pasinaudojo tik 34 tiesiogiai ECB prižiūrimi bankai. Bankai, kurie 2018 m. nusprendė netaikyti 9-ojo TFAS pereinamojo laikotarpio nuostatų, tą sprendimą galėjo pakeisti, jei tam iš anksto pritarė jų kompetentinga institucija.

Kompetentingos institucijos turėtų tinkamai atsižvelgti į dabartines išskirtines aplinkybes ir laiku išnagrinėti bankų paraiškas dėl 9-ojo TFAS pereinamojo laikotarpio nuostatų, numatytų KRR, taikymo⁴⁰. Kad būtų apribotas galimas reguliuojamojo kapitalo kintamumas, jei dėl COVID-19 krizės smarkiai padidėtų atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams padengti, BBPK susitarė dėl esamų pereinamojo laikotarpio nuostatų pakeitimų. Šie pakeitimai leistų iš naujo nustatyti 5 metų pereinamąjį laikotarpį ir pakoreguoti atidėjinių įtraukimo į bendrą 1 lygio kapitalą nuostatų kalibravimą. Šiandien Komisija priima pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo šie pakeitimai įgyvendinami Sąjungos teisėje⁴¹.

3. Lankstumas, numatytas prudencinėse taisyklėse dėl neveiksnių paskolų klasifikavimo

Prudencinės taisyklės dėl neveiksnių paskolų klasifikavimo gali apimti paramos priemonės, pvz., garantijas ir privačiuosius arba valstybinius moratoriumus. Šiuo atžvilgiu EBI⁴² ir ECB⁴³ paskelbė pareiškimus ir gaires, siekdami suteikti aiškumo, kaip nuosekliai spręsti klausimus, susijusius su: i) paskolų, esant įsipareigojimų neįvykdymui, klasifikavimu ir ii) restruktūrizuotų pozicijų nustatymu.

Garantijų naudojimas ir įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis

Pagal prudencines taisykles nereikalaujama, kad bankas įsipareigojantįjį asmenį, pareikalavusį garantijos, automatiškai laikytu neįvykdžiusiu įsipareigojimų. Nors KRR⁴⁴ reikalaujama apsvarstyti, ar tapo mažai tikėtina, kad įsipareigojantysis asmuo

³⁷ KRR 473a straipsnis.

³⁸ Per penkerių metų laikotarpį (nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.) suma, kurią bankai gali vėl įtraukti į savo bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą, laipsniškai mažėja. Galimas poveikis bendram 1 lygio nuosavam kapitalui gali būti sumažintas 70 % 2020 m., 50 % 2021 m. ir 25 % 2022 m.

³⁹ 2018 m. gruodžio 20 d. EBI ataskaita „First observations on the impact and implementation of IFRS 9 by EU institutions“. Iki dabar šis skaičius galėjo pasikeisti, nes bankams savo pradinį sprendimą dėl to, ar vieną kartą taikyti pereinamojo laikotarpio nuostatą, leidžiama pakeisti.

⁴⁰ Žr. EBI rekomendaciją, pateiktą 2020 m. kovo 25 d. jos pareiškimė. 2020 m. kovo 20 d. ECB rekomendavo visiems bankams, priklausantiems jo prudencinei kompetencijai, įgyvendinti pereinamojo laikotarpio nuostatas ir pareiškė esąs pasirengęs laiku išnagrinėti visas gautas su tuo susijusias paraiškas.

⁴¹ Žr. 5 skirsnį „Stebėseną ir tolesni veiksmai“.

⁴² Žr. 2020 m. kovo 25 d. EBI pareiškimą „Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures“; [2020 m. balandžio 2 d. EBI gaires dėl teisės aktu pagrindu ir ne teisės aktu pagrindu atsižvelgiant į COVID-19 krizę taikomų paskolų mokėjimų moratoriumu](#).

⁴³ Žr. 2020 m. kovo 20 d. ECB priežiūros valdybos DUK apie ECB priežiūrinės priemonės reaguojant į koronavirusą; 2020 m. balandžio 1 d. ECB priežiūros valdybos raštą svarbioms įstaigoms „IFRS 9 in the context of the coronavirus (COVID-19) pandemic“.

⁴⁴ KRR 178 straipsnio 1 dalies a punktas.

sugebėtų įvykdyti finansinius įsipareigojimus nepanaudodamas garantijos, vien pasinaudojimas garantija nereiškia, kad jis laikomas neįvykdžiusiu įsipareigojimų⁴⁵. Kartu garantija neužkerta kelio tam, kad skolininkas būtų laikomas neįvykdžiusiu įsipareigojimų. Nepriklausomai nuo to, ar yra garantija, bankas turi susidaryti nuomonę apie tai, ar skolininkas sugebės įvykdyti savo įsipareigojimus.

Šiuo COVID-19 krizės etapu daugeliui skolininkų kyla laikinų problemų įvykdyti įsipareigojimus. Vertindami skolininko sugebėjimą įvykdyti įsipareigojimus, bankai turėtų atsižvelgti į ilgalaikes skolininko perspektyvas ir atkreipti dėmesį į atvejus, kai yra didžiausia tikimybė, kad laikinos problemos virs ilgalaikiais sunkumais ir galiausiai privės prie nemokumo.

Mokėjimų moratoriumų taikymas ir restruktūrizavimo bei įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtys

Dėl valstybinių ir privačiųjų moratoriumų schemų, nustatytų reaguojant į COVID-19 krizę, pozicija nėra automatiškai perskiriama prie restruktūrizuotų, veiksnų arba neveiksnių restruktūrizuotų pozicijų klasės. Pagal restruktūrizavimo apibrėžtį⁴⁶ bankai paprastai siūlo konkrečias priemones (pvz., laikinai sustabdyti paskolos pagrindinės sumos ir (arba) palūkanų mokėjimą), kad padėtų atskiriems skolininkams, kurie patiria arba gali patirti laikinų finansinių sunkumų, susijusių su jų paskolos grąžinimo įsipareigojimais. Jeigu dėl restruktūrizavimo priemonės finansinis įsipareigojimas sumažėja (tai vadinama būtinu restruktūrizavimu), tai rodo, kad mažai tikėtina, jog skolininkas sugebės finansinį įsipareigojimą įvykdyti⁴⁷. Tačiau valstybinių ir privačiųjų moratoriumų schemas, nustatytos reaguojant į COVID-19 krizę, daugiausia yra prevencinio ir bendrojo pobūdžio. Jomis siekiama valdyti sisteminę riziką ir sumažinti galimą riziką, kuri ateityje gali kilti visoje ES ekonomikoje. Jos nėra susijusios su atskirais skolininkais, nes mokėjimų atidėjimo trukmė yra fiksuota kiekvienam skolininkui, neatsižvelgiant į konkrečias finansines skolininko aplinkybes⁴⁸. Dėl šių priežasčių jos galėtų būti laikomos neturinčiomis įtakos atitinkamų paskolų klasifikavimui. Valstybiniai ir privatieji moratoriai turėtų būti traktuojami panašiai, jei juos sieja toks pats tikslas ir panašios savybės.

2020 m. balandžio 2 d. EBI gairėse dėl mokėjimų moratoriumų⁴⁹ nurodyta, kokiomis sąlygomis valstybiniai arba privatieji mokėjimų moratoriai nelemia klasifikavimo pagal restruktūrizavimo apibrėžtį. Jei įsipareigojimo grąžinimas sustabdomas dėl

⁴⁵ Taip pat žr. 2020 m. kovo 20 d. ECB paskelbtus DUK.

⁴⁶ KRR 47b straipsnis.

⁴⁷ KRR 178 straipsnio 3 dalies d punktas.

⁴⁸ Žr. 2020 m. kovo 25 d. EBI pareiškimą „Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures“; [2020 m. balandžio 2 d. EBI gairės dėl teisės aktų pagrindu ir ne teisės aktų pagrindu atsižvelgiant į COVID-19 krizę taikomų paskolų mokėjimų moratoriumų.](#)

⁴⁹ Gairės dėl teisės aktų pagrindu ir ne teisės aktų pagrindu atsižvelgiant į COVID-19 krizę taikomų paskolų mokėjimų moratoriumų, kurias galima rasti čia: https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Guidelines/2020/Guidelines%20on%20legislative%20and%20non-legislative%20moratoria%20on%20loan%20repayments%20applied%20in%20the%20light%20of%20the%20COVID-19%20crisis/Translations/882521/EBA-GL%20Guidelines%20on%20payment%20moratoria_COR_LT.pdf.

moratoriumo, vėlavimo dienų⁵⁰ skaičiavimas sustabdomas, o bet kokie vėlavimai skaičiuojami pagal pakeistą mokėjimų grafiką⁵¹. Nors bankai vis dar privalo kiekvienu konkrečiu atveju įvertinti įsipareigojančiojo asmens nesugebėjimo įvykdyti finansinius įsipareigojimus tikimybę, šis vertinimas remiasi pakeistu mokėjimų grafiku, o kai dėl to nekyla jokių abejonių, pozicija gali likti veiksmi.

Tačiau EBI gairėse dėl mokėjimų moratoriumų paašškinta, kad bankai ir toliau turėtų rizika grindžiamu būdu taikyti savo įprastą nesugebėjimo įvykdyti finansinius įsipareigojimus tikimybės vertinimo politiką. Bankai turėtų taikyti rizika grindžiamą metodą, kad įvertintų įsipareigojančiųjų asmenų, kuriems taikomas mokėjimų moratoriumas, kredito riziką. Net jei mokėjimų moratoriumai nepriskiriami prie restruktūrizavimo priemonių, bankai turi atidžiai įvertinti savo poziciją, kurioms taikomos šios priemonės, kredito kokybę ir įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties taikymo tikslais nustatyti visus įsipareigojančiųjų asmenų nesugebėjimo įvykdyti finansinius įsipareigojimus tikimybės atvejus⁵². Tai reiškia, kad bankai turėtų daugiausia dėmesio skirti ir pirmenybę teikti tų įsipareigojančiųjų asmenų, kurių mokėjimo sunkumų tikimybė didžiausia, vertinimui.

4. Bankų sektoriaus vaidmuo ir atsakomybė

Kad valdžios institucijų patvirtintos ekonominės paramos ir pagalbos priemonės būtų veiksmingos, reikia veiksmingų jų poveikio perdavimo kanalų ir visapusiško bankų sektoriaus bendradarbiavimo. Todėl bankai turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su valdžios institucijomis, kad būtų užtikrintas pakankamas likvidumas paskoloms visoje Sąjungoje teikti. Valdžios institucijų taikomos paramos priemonės sektoriui suteikė papildomo likvidumo ir atlaisvino atskirų bankų likvidumo atsargas, kad būtų sustiprintas bankų pajėgumas pasitarnauti bendrajai rinkai. Bankai yra atsakingi už likvidumo srauto palaikymą ir turėtų toliau prisiiinti bendrą pareigą išsaugoti tarpbankinį skolinimą. Todėl labai svarbu, kad bankai ir toliau skolintų namų ūkiams ir įmonėms visoje Sąjungoje.

Bankai turėtų paspartinti savo veiklos skaitmeninimą ir išlikti budrūs sukčiavimo atžvilgiu⁵³. Atsižvelgiant į valdžios institucijų nustatytą socialinių kontaktų ribojimą, skaitmeninė bankininkystė taps vis svarbesne priemone bankininkystės paslaugų tęstinumui užtikrinti⁵⁴.

Įvairios priežiūrinės priemonės, kuriomis bankai laikinai atleidžiami nuo tam tikrų kapitalo, likvidumo ir veiklos reikalavimų, sudaro geresnes sąlygas bankų sektoriui prisidėti prie bendrų pastangų ir atliekant savo esminį socialinį ir ekonominį vaidmenį užtikrinti viešųjų paramos priemonių poveikį. Paramos priemonės yra prevencinio pobūdžio:

⁵⁰ KRR 178 straipsnio 1 dalies b punktas.

⁵¹ Žr. 2020 m. kovo 25 d. EBI pareiškimą „Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS9 in light of COVID-19 measures“, kurį galima rasti čia: <https://eba.europa.eu/eba-provides-clarity-banks-consumers-application-prudential-framework-light-covid-19-measures>.

⁵² KRR 178 straipsnio 1 dalies a punktas.

⁵³ Žr. 2020 m. kovo 31 d. EBI pareiškimą „Statement on actions to mitigate financial crime risks in the COVID-19 pandemic“.

⁵⁴ Žr. Komisijos konsultacijas dėl naujos skaitmeninių finansų strategijos Europai.

jomis siekiama spręsti problemas, susijusias su tiesioginiu COVID-19 krizės poveikiu ir sunkumais prognozuojant tikėtiną ekonomikos atsigavimo tempą. Bankai, nors iš esmės rekapitalizuoti ir daug geriau pasirengę nepalankiems scenarijams nei per 2008–2009 m. finansų krizę, vis dėlto turi pasirengti blogėjančioms ekonominėms perspektyvoms, dėl kurių neišvengiamai padidės jiems kylanti rizika ir susijusios išlaidos. Bankai turi veikti apdairiai, kad išsaugotų arba sustiprintų savo kapitalo bazę, o netiesiogiai – savo pajėgumą tęsti skolinimą.

Dabartinėmis išskirtinėmis aplinkybėmis dividendų sulaikymas yra apdairus bankų pelno paskirstymo politikos koregavimas. Priežiūros institucijos paragino bankus per COVID-19 krizę neskirstyti dividendų ir nevykdyti akcijų atpirkimo⁵⁵. Pagirtina, kad vis daugiau bankų nusprendžia sustabdyti dividendų mokėjimą, ir visi Sąjungos bankai raginami COVID-19 krizės laikotarpiu susilaikyti nuo dividendų paskirstymo ir akcijų atpirkimo, kuriuo siekiama atlyginti akcininkams. Taip bankų sektorius duotų aiškų ženklą, kad jis prisiima bendrą įsipareigojimą atlikti savo vaidmenį reaguojant į ekstremaliąją situaciją.

Dabartinėmis aplinkybėmis bankai taip pat raginami laikytis konservatyvaus požiūrio į kintamojo atlygio mokėjimą. EBI ir ECB priežiūros valdybos pirmininkas paragino bankus neskubėti mokėti premijų, o kai kurios nacionalinės priežiūros institucijos jau ėmėsi tam tikrų veiksmų šioje srityje. Dabartinėmis aplinkybėmis itin svarbu, kad visi bankų turimi ištekliai, įskaitant premijoms skirtus išteklius, būtų kuo labiau sutelkti siekiant sustiprinti bankų tvirtumą ir skolinimo pajėgumą, taip galiausiai paremiant jų klientus. Premijų vyresniajai vadovybei ir daug uždirbantiems asmenims dydžio mažinimas šiuo sudėtingu laikotarpiu taip pat yra būdas bankams išreikšti solidarumą su tais, kurie nukentėjo nuo COVID-19 protrūkio.

5. Stebėseną ir tolesni veiksmai

ES įrodė galinti greitai reaguoti į krizę. EBI, ECB ir nacionalinės kompetentingos institucijos patvirtino paramos priemonės bankų veiklos ištekliams atlaisvinti ir pateikė gaires bankams, kad jie galėtų pasinaudoti visomis reglamentavimo sistemos lankstumo galimybėmis.

Komisija palankiai vertina šias priemones ir ragina bankus pasinaudoti šiomis lankstumo galimybėmis. Šių priemonių imtasi siekiant aiškaus tikslo remti bankus, kad jie galėtų atlikti savo vaidmenį reaguojant į COVID-19 krizę. Komisija kartu su ECB, EBI ir nacionalinėmis valdžios institucijomis stebės, kaip bankai naudosis lankstumo galimybėmis ir atlaisvintu kapitalu, ir įvertins, koku mastu paramos priemonėmis prisidedama prie bankų kreditų teikimo. Be kita ko, bus stebima skolinimo apimtis ir standartai, pavyzdžiui, bankų kreditavimo kriterijai, siekiant įvertinti, ar dėl dabartinės krizės griežtėja kreditų teikimo sąlygos.

⁵⁵ Žr. 2020 m. kovo 27 d. ECB rekomendaciją dėl dividendų paskirstymo COVID-19 pandemijos metu ir 2020 m. kovo 31 d. EBI pareiškimą „Statement on dividends distribution, share buybacks and variable remuneration“. Panašius pareiškimus taip pat paskelbė nacionalinės kompetentingos institucijos.

Tuo pat metu Komisija toliau prisidės prie tarptautiniu G 20, G 7 ir FST lygmeniu koordinuojamo atsako, be kita ko, teikiamo su tarptautinėmis standartų rengimo institucijomis, pvz., BBPK, FST ir TASV. Dėl pasaulinių reguliavimo veiksmų, kurių imtasi po 2008–2009 m. finansų krizės, dabar pasaulinės bankų sistemos kapitalas ir likvidumas gerokai didesnis, palyginti su tos krizės pradžia. Todėl bankai yra geriau pasirengę atlaikyti pasaulinės sveikatos krizės sukeltą sukrėtimą ir užtikrinti tolesnį ekonomikos finansavimą. Kadangi pandemija yra pasaulinė, o bankininkystės operacijos dažnai peržengia valstybių sienas, reguliavimo priemonės ir šį kartą turi būti koordinuojamos pasauliniu lygmeniu. Todėl G 20 balandžio 15 d. ministrų susitikime paskelbė veiksmų planą, kuriame pateikiamas platus atsakas į COVID-19 krizę ir jos ekonominius padarinius, įskaitant veiksmus finansų sektoriaus reguliavimo ir priežiūros srityje. Komisijos darbas pasauliniu lygmeniu apima: i) dalijimąsi informacija apie ES taikomas priemones, ii) prisidėjimą prie pasaulinių atsakomųjų politikos priemonių ir iii) pasauliniu mastu sutartų priemonių įgyvendinimo ES palengvinimą. Komisija palankiai vertina kovo 27 d.⁵⁶ ir balandžio 3 d.⁵⁷ BBPK sprendimus atitinkamai vieniems metams atidėti galutinių sistemos „Bazelis III“ reformos elementų įgyvendinimą ir pratęsti pereinamojo laikotarpio nuostatas dėl tikėtinų kredito nuostolių apskaitos ir reguliuojamojo kapitalo vertinimo. Be to, Komisija palankiai vertina balandžio 2 d. paskelbtą FST ketinimą⁵⁸ iš naujo nustatyti savo darbo programos prioritetus, kad būtų kuo labiau padidinta jos darbo reaguojant į COVID-19 vertė. Komisija planuoja atidėti savo pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl galutinių susitarimo „Bazelis III“ elementų priėmimą, tačiau vis dar laiku priimti likusius susitarimo „Bazelis III“ standartus, kad ES jie būtų veiksmingai įgyvendinti iki 2023 m. sausio mėn. Komisija atsižvelgs į COVID-19 krizės poveikį bankų finansinei būklei, įvertintą poveikio vertinime, kuris bus pridėtas prie to pasiūlymo.

Reguliavimo ir priežiūros veiksmai parodė, kad Sąjungos reglamentavimo sistemoje esama pakankamai lankstumo siekiant skatinti tolesnį skolinimą nuo COVID-19 krizės nukentėjusiems klientams. Šiuo atveju nepatartina atlikti didelių pakeitimų ir dėl jų padidėtų bankų veiklos našta, nes bankai turėtų prie jų prisitaikyti. Be to, krizės metu staigūs ES apskaitos ir prudencinių taisyklių sistemų pakeitimai galėtų susilpninti visuomenės pasitikėjimą ES bankais.

Kartu būtina padaryti konkrečių prudencinės sistemos aspektų tikslingų pakeitimų, kad bankai galėtų atlikti savo itin svarbų vaidmenį remiant žmones ir ekonomiką. Todėl kartu su šiuo aiškinamuoju komunikatu Komisija priima pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto⁵⁹, kuriuo siekiama įgyvendinti esamų pereinamojo laikotarpio nuostatų dėl tikėtinų kredito nuostolių apskaitos pakeitimus ir BBPK pasiūlytą naujojo sverto koeficiento rezervo reikalavimo taikymo atidėjimą, taip pat kai kuriuos ribotus konkrečių KRR elementų pakeitimus siekiant kuo labiau padidinti bankų pajėgumą padengti su COVID-19 protrūkiu

⁵⁶ Žr. <https://www.bis.org/press/p200327.htm>.

⁵⁷ Žr. <https://www.bis.org/press/p200403.htm>.

⁵⁸ Žr. <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/addressing-financial-stability-risks-of-covid-19/>.

⁵⁹ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl patikslinimų, padarytų reaguojant į COVID-19 pandemiją, iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 575/2013 ir (ES) 2019/876, COM(2020) 310, 2020 4 28.

susijusius nuostolius ir toliau skolinti įmonėms ir namų ūkiams, kartu vis dar užtikrinant jų nuolatinį atsparumą.

Taip pat gali reikėti sustiprinti pagalbos vartotojams priemones, nes dėl namų ūkių disponuojamųjų pajamų sumažėjimo, susijusio su darbo praradimu arba ekonominės veiklos sulėtėjimu, pernelyg didelis įsiskolinimas ES gali dar padidėti. Šie klausimai bus svarstomi per 2021 m. numatytą atlikti Vartojimo kredito direktyvos (2008/48/EB) ir Hipotekos kredito direktyvos (2014/17/ES) peržiūrą.

Ateityje Komisija toliau bendradarbiaus su Europos finansų sektoriumi dėl jo vaidmens kovojant su koronavirusu ir jo socialiniu bei ekonominiu poveikiu, taip pat dėl paramos tvariam ekonomikos atsigavimui. Atsakas turi būti europinis, vengiant nacionalinės fragmentacijos ir nekoordinuotų veiksmų.

Šiuo tikslu Komisija pradės dialogą su Europos finansų sektoriumi ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais (verslo ir vartotojų atstovais), kad išnagrinėtų, kaip šis sektorius turėtų prisidėti prie pastangų remti piliečius ir įmones krizės laikotarpiu ir vėlesniu ekonomikos atsigavimo etapu, remiantis geriausia patirtimi ir ateityje sudarant palankesnes sąlygas tvariam ekonomikos atsigavimui, grindžiamam perėjimu prie žaliosios ekonomikos ir skaitmeninių technologijų pagal būsimą atnaujintą ES tvaraus finansavimo strategiją. Todėl Komisija glaudžiai bendradarbiaus su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais finansų sektoriuje, kad paremtų jų vaidmenį ir dalyvavimą remiant Europos įmones ir namų ūkius.